

Příloha A (psané texty)

text 1:

Posudek diplomové práce

LETS go?

Lokální systémy výměnného obchodu a jejich přínos pro lokální komunity a jejich rozvoj v České republice

Práce se zabývá lokálním systémem výměnného obchodu, tzv. LETS (z anglického **L**ocal **E**xchange **T**radin**S**ystems), novým fenoménem v moderní společnosti. Členění práce mi přijde v pořádku. Je tam všechno, co by měl zahrnovat tento druh výzkumu. Úvod byl hezký napsan. Autor nás správně seznamuje s problematikou předmětu zkoumání a cílem práce. Výchozí pojmy jsou jasně popsány. Je zřejmé, že autor používal dostatek kvalitní zahraniční literatury a výklad základních pojmů byl dostačující.

Cíl této práce podle autora bylo popsat jev LETS v České republice co možná v největší šíři cestou kvalitativního výzkumu a metodou zakotvené teorie (grounded theory). Což mi přijde v naproste pořádku. „Od počátku jsem k Českým LETS přistupovala otevřeně jako k novému fenoménu a snažila jsem se ho obsáhnout komplexně v jeho rozmanitosti. Výsledky a otázky vzešlé z výzkumu byly mnohdy překvapivé a to mě přimělo přidat za název mé diplomové práce otazník. Dá se tedy o českých lokálních měnových systémech říci LETS go?“ (7str.)

Kvalitativní výzkum, tj. nestandardizovaný a polostandardizovaný rozhovory s koordinátory jednotlivých skupin oceňuji jako správně zvolený metodický přístup. Teoretická část je dostatečně dlouhá a zahrnuje a definuje všechny základní pojmy a východiska. Zvláště se mi líbí kapitola, kde autor porovnává popisuje přírodu peněz, kde vedle sebe porovnává tvorba národních měn a tvorba lokálních měn. Autor zvládnul praktickou část diplomové práce. Uměl se poradit s problémy nestandardizovaného a polustrukturovaného rozhovoru. Je schopen správně uchopit zjištěné informace a důležitá zjištění dává do souvislosti.

O LETS-u v České republice jsem věděl velmi málo. Tato práce mi dala přehled v jakém je stavu LETS v republice, kdo je zakládá, jaký jsou hlavní cíle a problémy. Myslím si, že toto je její největší praktický přínos.

Praci doporučuji k obhajobě. Jednou připomínku mám na grafickou úpravu. Každá kapitola by měla začít na nové straně. Každý odstavec by měl začít odělenou mezerou.

Hodnocení práce: 15 až 17 bodů

Andrija Marić

text 2:

Happy Planet Index

Úkolem tyto eseje bude v krátkosti vysvětlit, co to je Happy Planet Index, z čeho se skládá a potom, podle vlastního názoru, poukázat na jeho nedostatky. Jsem názoru, že Happy Planet Index (HPI) je dobrý pokus vytvořit opozici HDP, ale že přesto podle mě má tři hlavní nedostatky, o kterých se v tyto práci zmíním. Jedná se o subjektivitu pojmu štěstí, nezapočítání otázky lidských prav a svobod, a za třetí o pochybnostech měření Ekologické stopy.

Happy Planet Index (HPI) je je nový druh indexu poprvé stanoven a změřen ze strany New Economics Foundation v červenci 2006. Jedná se o měření, které by mělo ukazovat ekologickou účinnost ve vztahu s rozvojem lidského blahobytu na celém světě. Je to poprvé, že byl stanoven index, co kombinuje enviromentální dopad (environmental efficiency) s blahobytem (well-being). Index byl stanoven tak, aby vyzval indexy, které neberu v úvahu udržitelnost, jako na příklad hrubý domácí produkt HDP nebo index lidského rozvoje (HDI).

Záměr indexu není odhalit 'nejšťastnější' země na světě. Ono vlastně ukazuje schopnost jak úspěšně národy na Světě přeměňují to, co vytěží z přírodních zdrojů Planety, na štěstí svých občanů. Takže státy s nejlepším HPI, nejsou nejšťastnější místa na Světě. To by vlastně měli být státy, který v tomto směru nejlíp ukazují, že dosažení, dlouhého, šťastného života je možné i bez velkého zneužívání zdrojů naše Planety.

HPI každého státu je hodnota funkcí průměru subjektivní spokojenosti se životem jejich občanů, očekávaná délka života občanů státu, a ekologické stopy na jednoho obyvatele. Přesná funkce je trochu složitější, ale koncepčně se blíží násobí životní spokojenosti a průměrná délky života a to všechno děleno ekologickou stopou..

První, co bych mohl namítnout je jméno indexu, Index Šťastný Planety. Je to velice moderní a lákavé jméno, ale neodráží skutečnost indexu. Šěstí je pojem velice subjektivní a osobní. Z toho jeho pokus o objektivní měření se mi jeví jako

problém.

Další problém je ten, že Happy Planet Index nepočítá s otázkami politických svobod, lidských prav a ostatních druhů prav. Ne že by mi vadilo, že jsou státy typu Kuba, Kolumbie, Honduras, Guatemala na samý špičce seznamu s nejlepším indexem. Jedná se o to, že v těchto státech bud? vládne totalitární režim (Kuba), nebo že jsou promítány politickými a valenčními nepokoji (Kolumbie, Honduras atd.).

Ještě jedna věc, která mi přijde diskutabilní je měření Ekologické stopy. V roce 2007 byly prováděny systematické porovnání metody měření ekologické stopy a metody prostorově prospěšný analýzy, která zahrnuje enviromentální externality, efekty aglomerace a obchodní výhody. Bylo zjištěno, že tyto dvě metody mohou vést k odlišným, dokonce opačným výsledkům. Určitá část údajů životní spokojenosti je převzatá z World Values průzkumu a z Světové databáze štěstí. Jenže World Values průzkum zahrnuje pouze menšinu států světa a provádí se pouze jednou za 5 let. U států, který tento průzkum nezahrnuje, údaje se musí čerpat z jiných zdrojů.

Doufám, že více uvedene tři namítky byly dostatečně jasně a stručně vysvětleny: nemožnost měření objektivitu štěstí, nepočítání s otázkou lidských prav a svobod, a o výsledcích měření Ekonomické Stopy. I přes zmíněnou kritiku si myslím, že existence Happy Planet Index je pozitivní věc a že časem zlepší a bude nějakým způsobem odrážet skutečnost Planety na které žijeme.

text 3:

1. 1. ve 22:00 jsem konečně vyjel vlakem z Podgorici. Doma bylo hezký teplo, dobré jídlo a klid. Ve vlaku nebylo plno. Byl jsem sám v kupé. Měl jsem lehátko a krásn{ě | é} jsem spal. Vzbudil jsem se akorád dvakrát když mě vzbudili na hranicích se Srbskem, a potom ještě jedno. Protože bylo ~~hodně~~ veke teplo ve kupé. Do Belehradu jsem přijel v osm ráno. Nechal jsem zavazadla na nádraží ~~id~~ a pokračoval jsem pěšky do tety, která bydlý v centru. Za 15 minut jsem, už tam stál u ní. Čekal objed na mě. Tam měla všechno; obrovskou synai, ovoce a koláčí. Její sin, muj bratranec na mě čekal take. Kecali jsme. Potom přišla sestřenka se svým synem. Mím synovcem. Jmenuje se Darshan. On z toho všeho byl zmatený. Chodil tám sem a díval se na mě divně. Jako, že by byl v čůdu. Je mu 15 měsíců a ma 15 kgilo a je to malý Ind. ~~Jeho~~ Narodil se v Indii a jeho otec je z Kalkuty. Sedli jsme si do obyváku a ~~mluvili~~ vyprávěli jsme jak jsme se měl(y)i za Silvestra. Teta byla v jedny kultovní bělehradský hospodě, bratranec byl někde s kámošem, sestřenka s synovcem u její kámošky, co take ma děti. Ivana říkala, že chlap by hodný a že nemlatil nikoho a že byl klidný. Měl jsem vyzvednout jízdenk{u | y} do Prahy, kterou mi koupil můj kamarad z Podgorici, ~~eo~~ by který bydl{i | i} v ~~Praze~~ Bělehradě. Totiž je to tvůj ženich Rade. Zavolal jsem mu a se sestřenkou malým {z | s}ynovcem a kočárke jsme vyrazili setkat se s ním. Rade na nás čekal před Mekáčem v dlouhem tmavě modrém kabátu s hnědou čepici na hlavě. Sestřenka říkala, že je pěkný. Má klasickou krásu.

text 4:

Úvod (Důvod práce)

Dlouho jsem uvažoval o tom, jaké si téma vyberu a co budu zkoumat. Chtěl jsem psát o něčem, co je mi blízko a co mi pomůže lépe poznat sebe. Přál jsem si, aby to bylo vázáno s Černou Horou, státem odkud pocházím.

Černá Hora je mladý samostatný stát, který jako takový existuje dva roky. Má poměrně stejnou rozlohu jako Středočeský kraj a přesně o půlku obyvatel méně. Je tam moře, spousta hor, jezer, řek a několik údolí. Lidí většinou žijí ve městech, i když do před pár desetiletí většinou žili ve svých vesnicích v horách. Města ve, kterých žijou jsou většinou malá a různorodá stejně jako tento stát. Na tomto území žijí nejvíc pravoslavní křesťané, muslimové a katolíci, je tam i něco málo reformistů. Většina obyvatelstva je stejného, slovanského původu a něco přes 5% jsou černohorští Albánci.

Před tisíc let se tento malý stát v západním Balkánu jmenovala Duklja a bylo to království, a jako každé království mělo dynastii, církvi a lid. Pár století potom královský titul ztratila, stal se součástí většího státu Srbského i přejmenovala se na Zeta. Bylo to knížectví a mělo dvě dynastie, který ji vrátili státnost. Potom v 15. století z východu přijíždějí Osmané, už Černohorci se svými vladaři přesouvají do hor, kde pořízují tiskárnu. Tam v dalších 400 letech budu bojovat s Osmany, Benátčany, Francouzy a Rakušany. Po dlouhých stoletích boju a utrpení v druhý půlce devatenáctého století Černou Horu znovu velké mocnosti uznávají jako samostatný stát. Po „vyhrány“ první světové války ona se stává součástí většího a silnějšího Království Srbů, Chorvatů a Slovinců (Jugoslávie). V druhý světové válce se znovu ohlašuje její bojovnost za, kterou je odměněna jako rovnocenná republika v poválečný Jugoslávii.

Teď po víc než desetiletí válek a utrpení na prostorech bývalý Jugoslávie se Černá Hora znovu stala nezávislým státem. Tato samostatnost velký části obyvatelstva udělala radost a ty druhý velké části obyvatelstva udělala smutek. Radost byla zdůvodňovaná tím, že konečně máme svůj stát, že nám se bez Srbů bude vést lépe, že už skončíme s nacionalizmem, že brzy půjdeme do EU, že jsme pryč ze spolku který nefunguje, že jsme si zasloužili samostatný stát jak všechny ostatní republiky bývali SFR Jugoslávie atd. Důvody za smutek u druhý části obyvatelstva byli, že my jsem Srbové a máme být ve stejném státě s Srbskem, že se nám povede hůř, že vládnoucí strana, která je pro-Černohorská chce samostatnost jen, aby mohla vládnout dál a dál, že se naše (Srbská) kultura ztratí a že nás (Srbové) Albánci a Muslimové převálcují, že o samostatnosti rozhodli menšinové národy (Muslimové a Albánci) který sem nepatří, že to je všechno podvod atd.

Z toho všeho výše uvedeného já mám jeden velký zmatek ve hlavě. Jak to že Černohorci jsou národ a jak to, že nejsou? Jak to, že někdo říká, že jsme Srbové a jak to že někdo říká, že nejsme? Jak to že, abys byl Chorvatem můžeš být jen katolického původu, a jak to, že abys byl Srbem musíš být jen pravoslavného původu, že třeba tomu, kdybys byl muslimem tak bys nemohl být ani Srbem ani Chorvatem? Podobných otázek, který mám je spousta a připadá mi, že se všechno vrtí kolem toho samého, kolem identity, národní identity.

Ve moji bližší rodině všichni cítíme být Černohorci, rodiče, sourozenci, strejda a teta s rodinami. Ale na příklad vzdálenější strejdi stejného příjmení a rodokmenu se svými rodinami se cítí být Srbové. Tak mi to přišlo zajímavé, jak to že jsme teď „my a oni“. Tak jsem se rozhodl zabývat se tou částí „my“, jelikož je mi bližší. Tak mě zajímalo, co se to stalo a jaké události měli vliv na vytváření národní identity u rodiny Marič. Kvůli událostem, které se stali za posledních skoro 20. lety na území bývalé Jugoslávii, předpokládám, že měli velký vliv na vytváření identity u každého. Tak jsem se rozhodl

zjistit, jaký měli dopad tyto události na moji rodinu a její národní identitu. To všechno byl podnět k tomu, abych zjistil, co přimělo členy moje rodiny stát se Černohorci.

Reflexe vlastního výzkumu

Ve svém výzkumu jsem udělal narativní rozhovory s třemi osobami: s moji babičkou Branislvou Marič, 80 let, důchodkyně, s moji tetou Liljanou Bogičević (původně Marič), 58 let, lékařka, a s mým nejstarším bratrem Mihailem Maričem 30 let, tlumočnick. Tyto tři osoby jsem vybral, jelikož jsou nejstarší ze své generaci ve rodině Marič.

Narativní rozhovor s moji babičkou Branislvou se uskutečnil začátkem ledna 2008, v jejím bytě v Podgorici, kde bydlí s mladším synem Milanem (elektro ing. 50let) a jeho čtyřčlennou rodinou. Rozhovor trval přes 5 hodin, začal v 16h, hodinu po společném obědě. Po celou dobu rozhovoru jsme byli sami ve domě.

Narativní rozhovor s tetou Ljiljou se uskutečnil začátkem května, po šesté hodině večerní, u něj v bytě v Podgorici, v pokoji její nejstarší dceři, kde nás nikdo nerušil. Bydli společně se svoji pětičlennou rodinou. Vyprávění trvalo přes 3 hodiny.

Narativní rozhovor s mým nejstarším bratrem Mihailem se odehrál u nás doma v Podgorici, v jeho pokoji, koncem dubna, v poledních časech. Rozhovor trval přes tři hodiny.

Veškeré vyprávění a rozhovory jsem nahrával na mp3 přehrávači. Všichni tři vyprávěče byli před tím seznámeni se záměrem výzkumu. Také všechny rozhovory měli plynulý průběh bez větších přestávek. Musím ještě dodat, že babička občas odbočovala v vyprávění ve smyslu, jestli se chci najíst, jestli mam hlad, jestli je mi zima atd. Tak během vyprávění vypekla pitu a štrudl.

Po důkladní analýze narativních výkazů (viz. Přílohu) následoval polustrukturovaný rozhovor, který se všemi třemi zvláště uskutečnil v druhý půlce května. Tehdy jsem označil témata polustrukturovaného rozhovoru. U všech třech jsem se zaměřil na devadesátá léta a na vliv události na nich, jejich stav jako osoby a stav rodiny. Každý rozhovor celkem trval kolem hodiny.

Po těchto polostrukturovaných rozhovorech jsem sepsal selektivní protokol, přepisoval do písemní formy jen určité pasáže, které mě zaujaly a zbytek nechal na nahrávce. Potom proběhla analýza témat, které vlastně jen potvrdila původní výkazy a to, co z nich plynulo.

Krátká novodobá historie Černé Hory

Po vstupu do první světové války v roce 1914, Černá Hora bojuje s velkými straty proti mnoho většímu a silnějšímu nepříteli. Tehdy pomohla Srbský armádě, aby se přesunula přes Albánii na ostrov Korfa. Brzy pote začátkem roku 1916 kapituluje a král Nikola Petrovič prchá se svoji rodinou do Itálie. V roce 1918 bývá osvobozena a kontroverzním zasedáním Podgorického parlamentu (podgorička skupština) bývá připojena novoformovanému státu Království Srbů Chorvatů a Slovinců (podějí Království Jugoslávie). S ohledem na dominantní místo na srbské-chorvatského konfliktu v jugoslávské politice, téměř žádná pozornost nebyla daná k rozvoji Černé Hory mezi světovými válkami. Hospodářský rozvoj, včetně zahraničních investic, mihuly Černou Horu. Žádné nové železniční koleje, kromě malý tžby nerostliných surovin a pár lokálních cest, během meziválečny doby se tam nic nepostavilo. Rozvoje přístavu v zálivu Kotor byl do značné míry omezeno na vojenská zařízení, podobně, podle slov jednoho historika,

Bar a jeho přístav v roce 1938 byl "velmi malý význam".

Téměř všechny ukazatele hospodářského vývoje říkání, že Zetská bánovina (guvernéra v meziválečné Jugoslávii, která zhruba odpovídá dnešnímu území Černé Hory) byla nejhůře rozvinutá bánovina společně s Vardarskou bánovinou (zahrnující části Makedonie). Černá Hora je nejvýznamnějším vývozu v tomto období byl pravděpodobně emigrantů.

Nicméně je také důležité podotknout, že Komunistická strana prosperoval až v marginalizovaných oblastech, jako je Černá Hora, jako se stalo v těchto velkých průmyslových center jako Záhřebu a Bělehradu.

Den po stanovení a podepsání železného paktu, 6. 04. 1941 německé letectvo zahajuje útok na Jugoslávské Kralovství. Armády nacistického Německa a fašistické Itálie, podporovány fašistickým albánští, maďarskými, rumunskými trupama utočí na Jugoslávii. Po dobití Jugoslávie pod Italsí okupanty bývá vytvořen malý loutkový stát. Tomto státu patřila skoro celá část dnešní Černé Hory a celé území Sandžaku. Boku Kotorskou přivlastnila Itálie a území Skadarského jezera bylo připojeno novonastalemu státu Velký Albánii.. Během několika málo měsíců spontánní ozbrojeného odporu začala. To bylo rozděleno do svého cíle a věrnosti mezi komunisty a jejich sympatizanti a noncommunist *bjelaši* (obhájí svazku se Srbskem). Současně některé černohorské nacionalisty (*zelenaši*), zklamán tím, zkušenosti ze sjednocování, podporované italskou správou. Tento místní konflikt byl brzy prolнула do širšího jugoslávské zápasu. Místní pevnost strana dala komunistům účinnou základnu v Černé Hoře. Kromě toho odlehlé oblasti a těžký terén byl důležitým útočištěm pro Tita a jeho Partyzánští síly během nejtěžších etap jejího boje, a Černá Hora se stala poměrně bezpečné útočiště po pádu z Itálie. Osvobozenec tradice národa se zviditelnila skrze partyzánské národní povstání proti okupantovy 13.06.1941. Toto povstání po počtu zúčastněných a síly představuje jedineční příklad v Evropě. Toto povstání a budoucí boje černohorštích partyzánů dalo obrovský přínos celkovému antifašistickému boji v Jugoslávii. Během II světové války ve Černé Hoře působí silné četnické hnutí generála Dražy Mihajloviče. Na začátku války toto hnutí bojovalo o osvobození Jugoslávského království, aby brzy poté změnilo svůj účel boju na vytvoření nového státu Velkého Srbska. Tomto novonastalém státu měla patřit i Černá Hora.

Po kapitulaci Itálie v roce 1943, Němecy síly okupují Černou Horu. Během odstupu Itáli berou sebou velké množství pokladu z Černé Hory.

Antifašistické hnutí v roce 1944 obnovuje statno-právní status Černé Hory. Skoro 10% obyvatelstva Černé Hory bývá zabito ze strany okupantských vojsk a také ze strany domácích nacionalistických a fašistických formací. Černá Hora se stává jednou ze šesti republik Demokratické Federativní Jugoslávie Josipa Broze Tita.

Černohorci na 'tradiční Pan-Slavism a zdědil odvahu se jim přirozenými spojenci s komunistickým projekt sloučení s Jugoslávii. V důsledku toho se po válce mnoho Černohorců ocitlo na vysokých pozicích ve vojenské, politické a hospodářské správě, na rozdíl od své dřívější marginizace. Z podobného důvodu, z Pan-slovanských ideálů, bylo částečně zodpověděno pro velký počet Černohorců, kteří stranili Stalinovi ve sporu mezi ním a jugoslávským vedením. Tito lidé zaplatili za svou věrnost v následných čistkách zejména v roce 1948 po nechvalně známé 'Usnesení Inforbiro'.

Komunistické strategie pokusu o sjednocení Jugoslávie přes federální struktury, vyneslo Černou Horu do postavení republik. Díky tomu všemu Černá Hora se stala pravidelnými příjemci velkého množství federální pomoci, která umožnila, že poprvé v své historii na plno vstoupí do procesu industrializace. Navzdory snaze rozvíjet Nikšič prostoru jako centrum pro těžbu bauxitu a výroby oceli, hospodářský pokrok byl stále brání především republiky marginality na komunikační síť federace. To nebylo až do 1980s, že černohorské pobřeží se objevil jako důležité turistické oblasti.

Na rozklad v jugoslávské federace po roce 1989 v Černé Hoře doleva prudce nejistou pozici. První demokratické volby v roce 1990 se vrátil do reformované Ligy komunistů k moci. Přidala se k Srbsku, které usilovalo o zachování federace. Tato skutečnost nastartovala v roce 1992 vznik "Třetí Jugoslávie," federální republika složená pouze z Černé Hory a Srbska. Na druhé straně, „v roce 1989 ostatky krále Nikoly I Petroviče a dalších členů bývalé královské rodiny byly vráceny do Černé Hory, které mají být reentered s velkou slavnost v Cetinje.“ „To svědčí o přetrvávající síle smysl rozlišovací černohorské identity byl současně provázen živou kritiku vedení války v Bosně a Hercegovině.“ Kromě toho, OSN hospodářské sankce proti Jugoslávii (1992) Černá Hora vážně poškozeny, zejména tím, že bývá zničen cestovní ruch.

Po krizi a rozpadu SFRJ, Černá Hora zesílila vztahy s Srbskem pod záminkou, že chce zabránit rozpadu SFR Jugoslávie. V roce 1992 Republika Srbsko a Republika Černá Hora formují stát Svazová Republika Jugoslávie.

V roce 1991 černohorské jednotky Jugoslávské Národní Armády okupují a bombardují Dubrovnik (Chorvatsko). Důvodem mělo být hranice dvou států v na konci Boky Kotorský (poloostrov Prevlaka). Status Prevlaky dodnes nebyl do konce vyřešeny.

V roce 1992 byl uskutečněn referendum, který měl rozhodnout o budoucnosti Černé Hory. Dvě třetiny voličů vzšlo na volby. 92,96% zúčastněných voličů bylo pro formování Sátu společně se Srbskem. Tehož roku byla donošena nová ústava, která změnila název služebního jazyku z Srbo-chorvatský na Srbský jazyk ijekavského neřečí. Došlo i k změně státní vlajky, z ní totiž byla vymazaná hvězda.

V roce 1996 končí válka v Bosně a Hercegovině Dejtonským mírem. Od samého začátku konfliktu v BiH Černohorská vláda v rámci SR Jugoslávie a přijímo spolupracovala s vládou takzvané Republiky Srbské (deportace bosenštích Muslimů z území Černé Hory, vojenská a lidská pomoc Srbům ve Bosně itd.)

V roce 1996 dochází do rozkolu mezi černohorským prezidentem Momirem Bulatovičem a jeho premiérem Milom Djukanovičem. Milo Djukanovič opouští politiku Miloševiče, kterou nadále zastupuje Bulatovič i a otáčí se Evropě. Djukanovičeva frakce vítězí na volbách v roce 1997, což znamenalo poraz pro-miloševičovi politiky v Černé hoře.

Koncem března 1999 začíná NATO bombardování SR Jugoslávie, které trvá přes sedmdesát dnů. V tomto bombardování, díky její proti miloševičské politice, černohorské území bývá bombardovaná mnohem míň než Srbsko a Kosovo.

Říjnu roku 2000 dochází k politické změně v Srbsku. Miloševič bývá přinucen, aby odstoupil kvůli tak zavane Bagr revoluci.

Dvů roky po pádu režimu Miloševiče dochází ke změně. Mění se ústava SR Jugoslave. SR Jugoslavie se už jmenuje Državna zajednica Srbsko a Černá Hora a ze států se stává konfederace.

Na referendu 21. Května 2006 55,5% Černohoštích voličů volí pro nezávislou Černou Horu. Černá Hora se stává nezávislým státem.

Krátká historie rodiny Marič

Jsou dva příběhy jaký je původ rodiny Marič. Podle jednoho pramenu Maričove pochází z malého městečka Bistrica 20km na sever od Podbišče, kde se dostihovali před cca 200 lety. Před stehováním měli příjmení Rabrenovič. Rabrenoviči se údajně dostihovali do Bistricy před 500 lety z Mostaru (Hercegovina), a údajně pocházejí od uznávaného šlechtice a bojovníka proti Turkům Vejvody Hrabrena po kterém dostali příjmení.

Podle druhého pramene rodina Marič pohází z hory Durmitor (severozápad Černé Hory, nejvyšší hora v republice) a původně od rodu Tomičů, který tam údajně žijí od doby kdy se

na Balkán usadili Slované (7. Století) .

Oba příběhy se shodují v tom jak nastalo příjmení Marič. Před více než 200lety jeden z předků zabil nějakého Turka. Ze strachu z krevní mstě, aby se Turci nepomstili na dětech, se jeho manželka Mara z dětma odstěhovala přes vesnici Žary do Podbišče, kde se na trvalo usídlují. Během stěhování , aby zavrhly stopy po sobě rodina si dala místo starého nové příjmení Marič po manželce Mary.

Vesnice Podbišče se nachází ve severní části dnešní Černé Hory vedla města Mojkovac.

V ty době se do vesnice stehovali rodiny, které uprchali před hladomorem, krevní mstou a po trestu ze strany černohorských vladařů (jako v případě rodiny Djilase, dědeček Milovane Djilase). Důvod byl ten že tato půda nikomu nepatřila. Byla to slabě obydlena oblast mezi Osmanskou říší a tehdejší Černou Horou, což znamenalo, že byli často na údaru muslimských nájezdů a armády.

Prvního předka, kterého se rodina Marič byl Krsman. On měl tři syny. Jeden se jmenoval Golub, o druhém se jen ví, že se odstěhoval do města Visoko v centrální Bosně a třetí se jmenoval Jovan. Jovan byl účastníkem mnohých bitev za osvobození Černé Hory, jako na příklad bitvy za osvobození města Nikšiče v roce 1877 (v městském kostele města existuje deska vojáků, kteří se bitvě zúčastnili a je tam i jeho jméno a původ). Byl obětí spiknutí jeho ženy a jednoho Turka, který za ní chodil a údajně chtěl jeho ženu a jeho poklad. Ve vesnici ještě dnes existuje legenda o jeho zakopaném zlatém pokladu. Neměl potomky. Jedí který měl potomky byl Golub, za něj se ještě dodnes váže legenda, že byl obrovský člověk (což je pravděpodobně, jelikož skoro všichni jeho potomci mají kolem dvou metru :-)).

Golub měl několik dcer, které se provdaly v kraji a syna Iliju, který zdědil jeho celý majetek. Ilija se narodil v roce 1864 a měl tři syny Mihaila, Jovana a Boška a šest dcery. Dvoje dětí zemřelo brzy po porodu. Byl velice uznáván ve vesnici a kraji jako spravedlivý muž a znalec obyčejného práva. Říkají, že kdykoli se rozhodovalo o důležitých věcech ve vesnici lidé se ptali na jeho posudek . Kromě jiného za jeho rodinu se říkávalo, že je neokrasnější v kraji, tak si jeho manželka ráda a dlouho vybírala budoucí nevěsty pro syny.

Když začala druhá světová válka všichni tři syny a dvě dcery se ji zúčastnili jako partyzáni. Jelikož skoro celá vesnice měla někoho ve partyzánech, na začátku války všechny domy byly zapáleny ze strany Italský a Četnický armády. Dům Máriču nebyl výjimkou, hořel přes tři dny. Nový dům byl postaven na stejném místě až několik let po ukončení války. Nejstarší z bratru Mihailo hned po začátku byl odvezen do vezení a potom do koncentračního tábora na italském jihu. Tam zůstal do spojeneckého osvobození Itálie v roce 1943. Lodi byl s ostatními Jugoslávskými spoluvězni přemístěn na ostrov Vis v Jadranu, kde se naházel hlavní velitelství Jugoslávských partyzánů. Válku nepřežil, padl v bitvě Desant na Drvar v západní Bosně. Jovan byl těžce zraněn granátem v jedny bitvě ve Srbsku a schodem okolností i s velkou dózou štěstí byl převezen letadlem do spojenecký nemocnice v právě osvobozeném jihu Itálie, tam se uzdravoval rok, aby se po té vrátil na front konce roku 1944.

Kromě Mihaila válku přežili všichni členy rodiny. Ilija poté, co provdal skoro všechny dcery, kromě Novky, umírá přirozenou smrtí v roce 1948. Rok před tím se Jovan žení s Branislavou Kujovič v Kolašině, kde i zůstává žít v jejím rodilým domě. Nejmladší z bratrů Boško se o několik let později žení s Olgou Blažević, narozenou v Podbišči ale původně Dalmatinkou. S ní má dva sny Draška a Velizara.

Jovan s menšími přestávkami 5 let a 8 měsíců byl těžce nemocný, nemohl se hýbat, bylo to způsobeno ostatkama bomby v jeho těle a tak o něj pečovala manželka a tchyně. Během tyto doby, kdy ležel se učil na zkouši pro soudce pro přestupy, moc četl, hrál šachy a kouřil. Říkával, že ho tato nemoc zachránila před Golim Otokem (komunistická věznice na málem ostrvě u Zadra). Když se uzdravil začal znovu pracovat. Jeho nejvašnivějším koníčkem byla fotografie. Rád fotil a měl i vlastní laborku. V roce 1950 se jim narodila

první Dcera Ljiljana, aby se oč roky později narodilo další dítě Ilija a v roce 1959 mladší syn Milan.

V roce 1961 se stěhuje společně se svoji rodinou do hlavního města Černé Hory Titogradu (Podgorica). Tam dostává práci na městský radnici jako soudce pro přestupy a pracuje ještě 10 let na tyto pozici, kdy odchází do invalidního důchodu. V roce 1968 společně se svojí rodinou bere půjčky a staví si dům na pozemku Maričů ve Podbišči. Dům po několika měsících bývá dokončena a od ty doby Jovo společně s manželkou tam stráví skoro každé léto. Po celou tu dobu neustále fotí a je členem černohorského sdružení fotoamatéru. Na začátku sedmdesátých let dělá řidičák a kupuje první auto Ladu standard v roce 1975. Auto koupil, protože chtěl s rodinou jet na výlety. Dva roky poté se mu splňuje velké přání, odlítá společně se skupinou veteránů do Alžírsku poznat staré civilizace.. Rok poté umírá na rakovinu a bývá pochován v rodinném hrobě rodiny Marič v Podbišči. Před smrtí stihl ještě vidět své první vnouče, které dostává jméno po jeho padlém bratrovi, Mihailo. Jovan a Branislava Marič kladli důraz na vzdělání dětí ony všechny byli mimořádní žáci. Ljiljana byla jeden z několika nejlepších žáků na gymnáziu a vítězila ve státních žaských soutěžích z francouzštiny a biologie. Pokračovala s vzděláním a stala se praktickou lékařkou. Ilija vyhrával státní soutěže v matematice a všeobecném vzdělání ještě od 4 třídy a byl vyhlášen nejlepším studentem své generace technický fakulty černohorské univerzity. Byl inženýrem elektrotechniky. Jeho mladší bratr Milan ho následoval a stal se také inženýrem elektrotechniky.

Ve svých 23 letech čerství inženýr se Ilija oženil s 20 letí studentkou prav Bljanou Jaukovič. Rok poté na svět přichází jejich první dítě Mihailo („Jejích první radost“ jak říkali). O necelých čtyři roky později Biljana rodí dvojčata Jovana a Andriju. Po celou tu dobu Ilija pracuje na ústavě pro výstavu města jako projektant a kontrolor elektro- sítí. Biljana se stará o domácnost a dokončuje právnickou fakultu ve svých devět a dvacátých letech. Pracuje jako stážista ve městském soudu, aby po roce onemocněla z tuberkulózi. Přes půl rok se lečí ve speciálním ústavě. Po uzdravení za pomoci manžela otevírá knihkupectví. Během ty doby Ilija odchází z ústavu a zakládá si s přátely obchodní společnost. Společnost fungovala několik let úspěšně, ale růst firmy zastavuje začátek války na území SFR Jugoslávie. Koncem roku 1991 se rozhoduje přijmout stipendii ČVUT jako asistenta stážistu na fakultě. Opustit rodinu i odjíždí do Prahy. Na léto se vrací do Černé Hory, rozvádí se s Biljanou i na trvalo se usazuje v Praze. Během svého života tady, střídá různé práce. Prvních pár let má společnost a dělá obchody s dřevem a chemií, aby se na konci vrátil původní práci a dělal project managera ve různých stavebních společnostech. Zemřel v únoru 2006 na důsledky autonehody. Byl pohřben v Podgorici. Byl velkým odpůrcem jugoslávského konfliktu, anti-nacionalistou a anti-fašistou, v tom měl velký vliv na výchově vlastních dětí. Myslel si, že po rozpadu Jugoslávie Černá Hora má také právo na svůj vlastní stát. Měl nadání číst mezi řádky a předpovídat politiku a politické události, tak v roce 1987 po několika vystoupení prezidenta SR Srbska Slobodana Miloševiče, předpokládal rozpad a krvavý konec SFR Jugoslávie. Je zajímavé, že rozpad Jugoslávie pocítil na akademické úrovni, totiž nebylo mu dovoleno obhájit magistrátskou práci na Záhřebský univerzitě kvůli válečnému stavu.

Milan Marič po absolvování fakulty pracoval jako vedoucí jednoho oddělení ve státní televizi Titograd. Po několika letech končí s televizi začíná pracovat pro velkého slovinského výrobce elektronických přístrojů Iskra. Pro tuto společnost pracoval do začátku konfliktu v SFRJ. V roce 1989 se žení s zubařkou Ninou Vukičević s kterou potom bude mít dva syny Nikolu a Danila. Podle jeho přání oba se syny narodili v Cetinji, historickou černohorskou metropolí. Je zakladatelem Sociál demokratické strany Černé Hory, strany která od samého začátku rozpadu Jugoslávie zakládala na anti-nacionalistický politice a na nezávislosti Černé Hory. V osmdesátých letech byl členem Komunistické strany stejně jako

jeho sourozenci a rodiče. Před válkou podporoval reformistickou politiku premiéra Jugoslávie Ante Markoviče. Během 90letch zakládá si vlastní společnost. V roce 2002 začíná pracovat za nadnárodní společnost S&T. Od roku 2006 je poslance Socialdemokraticé strany (strana se začátkem mileniuma stal koaliční vadenoucí stranou, menší koaliční partner) ve městském parlamentu Hlavního Města Podgorica.

Příloha B (mluvené texty)

text 5:

No fakt to nejde. Ono dyž píšu tak (.) to je obrovský problém jako že, já vlastně, navalím tam tu svojí myšlenku a: potom tyjo: tady to vypadá jako: nic moc. (..) () musím to () poskládat znovu ještě jednou a ještě jednou. A právě jak poskládají to poskládají to jako skládám to ještě jednou ště jednou, tak ztrátím vlastně kombinace to jest vztah pád sloveso. Sloveso pád. A potom jako mám (.) ee špatný slovosled, špa špatný pravopis a ještě k tomu nemám pády dohromady, jo, takže ono fakt to mi dělá problém musí mi někdo prostě posadit a naučit mě j jak (.) A a přitom hodně toho čtu. Vůbec jako (neni) ee všechno čtu v češtině, a hodně fakt jako, jednu dobu sem četl nevim. Deset knížek na měsíc. (že) Měsíčně deset knížek. Nebo tak nějak. A: a všechno v češtině a furt jako furt mám ten samý problém tyjo. Že ten slovosled nestíhám. Nebo? Že to obráceně, že něco píšu, (.) píšu, (.) a že to píšu vlastně tak, že to nejsem já. Ale že jako píšu v tý hlavě jako že bych měl nějaký šablon, nějaký knížky nebo že bych používal nějaký cizí věty, a skrz ty věty projevoval samého sebe. (Takže) dyž si čtu jako ten článek, nebo to co sem napsal tak nevidím sebe, vidím deset různých knížek jo, nebo () deset různých () deset různých knížek který dávám dohromady. Takže v tom je ten problém.

text 6:

Mám staršího a mladšího bratrance. Starší bratranec je jenom o rok starší než já, a mladší () a: mladší nežon a starší (?) půl roku, ten co: take přijel sem, (.) jmenuje se Goran, (.) a po pěti nebo po šesti letech ho nechala ženska. Nebo se rozešli (). A byl strašně smutný. Neskutečně smutný. Tak sme měli za ukol, ho tady rozveselit. (..) Ale to ňák nepomohlo viš jako, jo pomohlo, jo do ňáky určity míry (ale) a včera mi volal brácha, že především bratranec Goran byl u něj doma, Mihailo mi volal. A říkal (tyve) že to byla najtmer vypil mu flašku a pul vína, a zůstal do dvě do rána. A úplně mluvil () jak jaký má smutek jak ho nechala, jak je úplně ty vole v prdeli a tak dále a tak dále. No. Tak sme si všichni dělali prdel z Gorana. Goran je chlap, který by ses podívala na něj, tyjo ty bys fakt neřekla nikdy v životě že ten prstě ňák bude se trápit těmi ženskými ženskýma nebo tak jo. (..) Prostě obrovský, zdatný, všechno prostě má je: ee inženýr elektrotechniky, vystudoval elektrotechniku, je dobrý ve svém vlastním oboru, má svůj vlastní barák, má (h)auto, má pořádnou práci má všechno tjo. (jenže) ho nechala ženska. A on si (za)mýšlel život s ní, prostě že to bude krása, že bude mít děcka a všechno, ale nechtěl brát, ani nežili spolu. Tak mu utekla protože ženský () ženský už bylo devětadvacet už musela uvažovat prostě o (..) o tom tyjo (aby si:) prostě ňák musí brát a ňák někdo je musí oplodnit, ale ten asi nebyl připravený na to. A teďko retrospektivně mu to dochází, (.) nebo mu docha jo, a říká jaký je kretén a: jaký jak si přeje aby se vrátila tak dál, a tak dál. (.) Ted'ko: abychom tomu zabránili aby on padnul do deprese, deprese, aspoň během pobytu v Praze, (.) nebo během pražského pobytu, (.) tak eee druhý bratranec Dragan, který je (..) idiot, je to: kretén tyjo typický z druhu Marič, jo, (.) prostě: on šel metodou prostě zničit jeho mozek. Řikát mu každý den od rána do večera. Si píča si kurva si hajzl si: (.) pantoflár (.) ty si takový si takový si takový a takový, nemáš koule, si píča, si píča, brečíš za ní si hovado si píča máš jebat mrdat nesmíš nic z toho prostě (.) a tak dále. Já sem šel jinou metodou jako hodný a dobrý policajt, to: abys měla slovní zásobu, bys věděla že muže nadávat (.) a: a ja sem šel metodou že: ona mu vlasně ten rozchod s ni mu vlasně prospěl, prtože mu ona: eee jak se tomu říká no, (tomuseunas) říká jako že mu: prokázala službu. Ona mu vlasně prokázala službu tým že ho nechala pretože mohl vidět něco ze života. Kdyby ho nenechala, on by tady nebyl v Praze, možno by přišel stejně a ona by prostě komandovala všem, a že prostě supr že ho nechala aby si uvědomil všech možných chyb který udělal předtím aby potom mohl najít () normální holku, a tak dál a tak dál. Ale (.) on to neposlou(chal) on poslouchal to co říkal druhý bratranec Dragan, a to bylo si píča si kurva si debil si kretén.

text 7:

No (.) aby to: znělo formálně, tak vám řeknu z naší pravý strany máme obraz, který představuje: řekněme tomu, né řekněme tomu, představuje určitě ((smích)) sociální realismus, nějaký osumdesátý, sedumdesátý léta, je tady vidět že: vlastně: to kres křeslo, by:lo: převlečené (..) do: jiný barvy, vlasně že mělo původní barv(y), řekl bych, že to asi bylo kožené křeslo, a že nějaká babička prostě: se nechtěla patlat v tom všem, a umývat to každý pátý den, tak si: objednala převlečení a: udělala to nové. No. A možno byl také našťvaný trošku manžel, a: potřeboval někde v čem se nebude tolik potit. (.) eee vpravo vidíme skříň, klasickou skříň ze sedumdesátých let to není dřevo, to je: (.) neim jak se tomu říká, to není dřevo, to je: to je to je: lepidlo a třísky jo [dřevotříška] jo, dřevotříška, bra:vo, ja sem si na to nemohl vzpomenout, děkuji děkuji kolegyně. A tam vedle vidíme malú ledničku ze šedesátých let, která (a)si žere tolik energie kolik (.) traktor, a (.) na ní: je nádobi (.) ze sedumdesátých, osumdesátých let. Ee na stěnách nevidíme nic, protože v šedesátých sedmdesátých lodi neměli zapotřebí dávat (.) nějaké obrazy na stěnu. Ani v Česku neexistuje velká kultura obrazů. Teďko to je ((smích)) To je (stát). Potom máme další obraz, vlasně je to fotka, toho samého interiéru, pokračování po pravý straně i když je to trošku jiné osvětlení poznávám (.) ee stejný: mrazák, vlastně: to není mrazák, to je lednička, stejná lednička, to nádobi na ty ledniče podívej se. [to bude kombinovaná s mrazákem] Nene, jo () s mrazákem určitě kombinovaná že má ten chladič nahoře. A: tady máme takový (.) kout. Kout pro manželku, tam je stůl, židle, vedle dveří, a určitě si tam da lahváče, když když čistí a uklízí, nebo si dává (). Samozřejmě v rohu je taková kutilova lampa, takže (.) krásný příklad sorealismu. Co si nekúpíš uděláš si sám. A: na konci máme trošku modernější dům, z devadesátých let, tam máme knihovnu malú, (..) je to knihovna? A velký gauč. Pro tři lidi. Takže si tam klidně člověk může vyspat. Dyž se m manželé pohádaji, tak eee, když se manžel s manželkou pohádaji, tak ee tak jeden z nich může si lehnout a: vyspat se na: na gauči. Máme nový televizor, takže (.) no určitě su to devadesátý léta. Co tam vidíme. Tam vidíme: no, to je asi na plyn ne, z naší levý strany vidíme obraz, je to: trouba, plynova, [ta trouba to nevím, ale sporák určitě] no: sporáka jasně, jo, já sem se dival na troubu no, (..) vlastně no sporák no. Sporák plynový, krásná hadice, která vede někam do neznáma, a: pevný, stůl, z třísky samozřejmě, z nějakých sedumdesátých let, ale (vedle máme co vedle máme) mrazák. To je určitě mrazák s: (.) tou. Ledničkou. Ty jo. A krasná stěna. Světle modrá. Prostě: asi to není ani (.) to je čéče. To bych ř(ž)ek že že možno možno možno, že to není ani stěna, že: to: sadrokarton. [sádrokarton] Ano, sardro sadro karton. (..) Vidiš jak vede ta hadice [] jo příčka, no. Takový (.) možno (neni) sadrokarton tehdy neexistoval možna je to jako takový ten (.) gyps nebo: nebo nebo nějaká dřevěná hodno hmota (.) a tak. (..) Takže to byl muj formální (.) projev.